

УДК 352.07:342.722](477)(082)

JEL C10, C13, H73, O29

DOI 10.32782/2786-765X/2024-5-15

Могилевська О.Ю.

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки, підприємництва, менеджменту,
Київський міжнародний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8482-7950>

Павловський С.А.

доктор медичних наук, професор,
директор,
КНДУ «Науково-дослідний інститут
соціально-економічного розвитку міста»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4087-6256>

Ціпоренко С.Ю.

доктор медичних наук,
заступник директора
Центру первинної медико-санітарної допомоги № 2 Подільського району м. Києва
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2459-4005>

РОЗВИТОК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ В СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІЇ

Сучасні виклики – пандемії, кліматичні зміни, російсько-українська війна посилюють необхідність чіткої ідентифікації інтелектуального капіталу як однієї з найважливіших складових стратегічного розвитку міської території, оновлення конкурентних переваг, забезпечення оптимальних умов праці для розширеного відтворення людського потенціалу, генерування доданої вартості та підвищення капіталізації бізнесу. Інтелектуальний капітал є найпотужнішим двигуном зростання високотехнологічного виробництва та найважливішим рушієм стійкого соціально-економічного розвитку. Інтелектуальний капітал можна розглядати як три категорії нематеріальних активів: людський капітал, організаційний капітал (або структурний капітал) і капітал відносин (також соціальний капітал або капітал клієнтів). Серед основних компонентів інтелектуального капіталу різні дослідження свідчать про провідну роль інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій для стійкого розвитку в наданні різноманітних переваг суспільству у вирішенні суспільних проблем і викликів стійкості в таких сферах, як охорона здоров'я, енергетика та транспорт, сприяння досконалості наукової бази (дослідницькі інфраструктури), сприяння лідерству в традиційних і високих технологіях, виробничі сектори (робототехніка, фотоніка, мікро- та наноелектроніка). Крім того, із широким використанням технологічних додатків і настанням цифрової ери інтелектуальний капітал має значний вплив на економічне зростання та соціальний розвиток, що все більше базується на знаннях та інноваціях. Управління інтелектуальним капіталом стало вирішальним фактором для формування конкурентоспроможності, ділової репутації підприємств, багатства та стійкості, які зосереджуються на громадянах, якості життя та внеску у більш стає суспільство. Відповідно, науковці та практики зосереджуються на дослідженні взаємозв'язків між інтелектуальним капіталом, стійкістю та конкурентоспроможністю компаній, міст, регіонів та країн. Розвиток інтелектуального капіталу безпосередньо пов'язаний із стратегією розвитку міської території та є важливим для сталого розвитку будь-якого міста. Нами запропоновано низку стратегій інтелектуального капіталу в стратегії розвитку міської території, які охоплюють розвиток освіти та науки, створення зручної інфраструктури, підтримку інноваційного підприємництва, формування відкритого середовища, розвиток культурного та соціального життя, збереження природних ресурсів, залучення громади. Акцентовано увагу на залучення громади у розвиток інтелектуального капіталу, що сприяє формуванню відкритого та демократичного середовища.

Ключові слова: інтелектуальний капітал, стратегії розвитку міської території, стратегічне планування, сталий розвиток міста.

Постановка проблеми. Уже давно не дивним стали такі трансформаційні процеси економіки як цифровізація, екологізація, соціалізація бізнесу тощо, тому вивчення використання інтелектуального капіталу (ІК) у напрямках інноваційних трансформацій діяльності та стійкого розвитку підприємств, міст, об'єднаних громад є актуальним [1; 2].

Сучасні виклики – пандемії, кліматичні зміни, російсько-українська війна посилюють необхідність чіткої ідентифікації інтелектуальної складової капіталу як однієї з найважливіших складових оновлення конкурентних переваг, забезпечення оптимальних умов праці для розширеного відтворення людського потенціалу працівників, генерування доданої

вартості та підвищення загальної вартості підприємства [3; 4]. Розвиток ІК в стратегії розвитку міської території вимагає наукового осмислення, встановлення взаємозалежностей інноваційних змін в діяльності українських підприємств, удосконалення механізму управління. Дослідження, пов'язані з визначенням сутності інтелектуального капіталу, його структури та можливостей ефективного використання, беруть свій початок з другої половини ХХ століття [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розвиток теорії інтелектуального капіталу зробили такі науковці, як М. Армстронг, Д. Белл, Е. Брукінг, Дж. Гелбрейт, Д. Даффі, Л. Джойя, Л. Едвінсон, Д. Клейн, Х. Макдональд, М. Мелоун, Л. Прусак, П. Салліван, К-Е. Свейбі, Т. Стюарт, та ін. В Україні дослідженням питань, пов'язаних з проблематикою інтелектуального капіталу, займалися О. Бутнік-Сіверський, О. Кендюхов, О. Комліченко, Г. Калетник, С. Легенчук, О. Літвінов, О. Стрижак, О. Собко, А. Чухно, О. Шкурупій, О. Шпикуляк, В. Щербаченко та ін. Їхні дослідження мають вагоме значення і слугують основою для формування сучасної парадигми функціонування і розвитку інтелектуального капіталу і стратегії розвитку міської території. Однак досі не вирішеними залишаються питання розробки ефективного механізму управління інтелектуальним капіталом і розвитком міської території та об'єднаних територіальних громад [6; 7].

Мета статті: виокремлення сучасних стратегій розвитку інтелектуального капіталу в стратегії розвитку міської території.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтелектуальний капітал є найпотужнішим двигуном економічного виробництва та найважливішим рушієм розумного, сталого, інклюзивного економічного та соціального розвитку. Термін ІК, вперше введений Махлупом у 1962 році з метою підкреслити важливість загальних знань які необхідні для росту та розвитку. ІК можна розглядати як три категорії нематеріальних активів: людський капітал, організаційний капітал (або структурний капітал) і капітал відносин (також соціальний капітал або капітал клієнтів) [1; 8]. ІК підтримує та стимулює динаміку створення вартості [9]. «Цінності» ІК охоплюють не лише грошову вартість, але й «вартість», створену з точки зору корисності товарів і послуг, які виробляють організації (корисність), переваги, які надаються суспільству в цілому (соціальна) і вплив на майбутні покоління (стійкість) [10]. Поняття цінності

включає економічну корисність, соціальну цінність та екологічну цінність [10; 11].

Крім того, із широким використанням технологічних додатків і настанням цифрової ери ІК має значний вплив на економічне зростання та соціальний розвиток, що все більше базується на знаннях та інноваціях. Управління та впровадження практик ІК стало вирішальним фактором для конкурентоспроможності, репутації, багатства та стійкості, які зосереджуються на громадянах, якості життя та внеску у більш сталие суспільство [12]. Відповідно, науковці та практики зосереджуються на дослідженні взаємозв'язків між ІК, стійкістю та конкурентоспроможністю компаній, міст, регіонів та країн [13].

На сучасному етапі дослідження ІК приділяється особлива увага питанням стійкості, оскільки він також має справу з «головними екологічними, соціальними та демографічними проблемами, з якими стикаються наші суспільства» [1; 14]. Подібні дослідницькі розробки окреслюють перетин між стійкістю та ІК, оскільки вони обидва зосереджені на розумінні та аналізі взаємозв'язків між ІК та стовпами економічної, соціальної та екологічної стійкості [15].

Серед основних компонентів ІК різні дослідження свідчать про провідну роль інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для сталого розвитку в наданні різноманітних переваг суспільству у вирішенні суспільних проблем і викликів стійкості в таких сферах, як охорона здоров'я, енергетика та транспорт, сприяння досконалості наукової бази (дослідницькі інфраструктури) та сприяння лідерству в традиційних і високих технологіях. виробничі сектори (робототехніка, фотоніка, мікро- та наноелектроніка) [16].

Існуюча література зосереджена насамперед на трьох областях досліджень: 1) компоненти ІК для сталого розвитку в приватному секторі; 2) ІК для сталого регіонального розвитку в економіці знань і, нарешті; 3) ІК для сталого розвитку в державному секторі. Ці результати підкреслюють часткове розуміння спостережуваного явища та є корисною основою для наслідків з точки зору технологічної політики, яка може сприяти еволюції та досягненню цілей сталого розвитку (ЦСР) на глобальному рівні. Нарешті, програма майбутніх досліджень розроблена для окреслення ролі ІК у досягненні ЦСР, з особливим акцентом на можливості ІКТ та інших технологій.

Розвиток інтелектуального капіталу та стратегії розвитку міської території взаємопов'язані та важливі для сталого розвитку

будь-якого міста. Нами запропоновано кілька стратегій, які можуть бути корисними.

А. Розвиток освіти та науки: інвестування в освіту на всіх рівнях, від дошкільної до вищої, створення наукових центрів та інноваційних лабораторій. Також важливо сприяти розвитку інноваційних галузей та технологічних стартапів.

Б. Створення зручної інфраструктури: забезпечення міста сучасною інфраструктурою, яка стимулює розвиток інтелектуального капіталу, такої як високошвидкісний Інтернет, центри спільної роботи, науково-дослідні центри.

В. Підтримка інноваційного підприємництва: створення програм підтримки для інноваційних підприємств, відкриття інкубаторів та акселераторів для стартапів, сприяння розвитку технологічних та інноваційних кластерів.

Г. Формування відкритого середовища: створення сприятливого середовища для обміну ідеями та співпраці між ученими, бізнесменами та громадськістю. Це може включати проведення конференцій, семінарів, майстер-класів та інших заходів.

Д. Розвиток культурного та соціального життя: створення умов для розвитку культурного та соціального життя міста, таких як мистецькі заходи, фестивалі, спортивні події, що стимулюють креативність та співпрацю.

Е. Збереження природних ресурсів: заохочення екологічної свідомості та збереження природних ресурсів міста, що також сприяє привабливості місця для інтелектуального капіталу.

Є. Залучення громади: Важливо залучати місцеву громаду до процесу прийняття рішень щодо розвитку міста, оскільки вони можуть мати цінний внесок у визначення пріоритетів та потреб міста.

Ці стратегії можуть бути адаптовані в залежності від конкретних умов та потреб міста, але загальний принцип полягає в створенні сприятливого середовища для розвитку та залучення талантів та інтелектуального потенціалу.

Зупинимось детальніше на запропонованих стратегіях розвитку ІК та міської території.

А. Розвиток освіти та науки є одним із найважливіших аспектів розвитку інтелектуального капіталу в будь-якому суспільстві. Ось деякі ключові аспекти цього процесу:

1. Доступ до якісної освіти: забезпечення доступу до якісної освіти для всіх верств населення. Це включає розвиток дошкільної освіти, загальної середньої освіти та вищої освіти.

2. Сучасні методи навчання і технології: використання сучасних методів навчання та інноваційних технологій для покращення якості освіти і підготовки студентів до викликів сучасного світу.

3. Розвиток STEM-освіти: стимулювання інтересу до науки, технологій, інженерії та математики (STEM) серед учнів і студентів, що сприяє формуванню інтелектуального потенціалу у сферах, які є ключовими для інноваційного розвитку.

4. Підтримка науково-дослідної діяльності: інвестування в науково-дослідну базу, створення умов для проведення фундаментальних і прикладних досліджень у різних галузях науки.

5. Стимулювання творчості та критичного мислення: розвиток у студентів навичок творчого мислення, критичного аналізу та проблемного мислення, що є важливими для інноваційного розвитку.

6. Міжнародний обмін та співпраця: сприяння міжнародному обміну студентів, викладачів та дослідників, що сприяє обміну знань та досвіду та розширює горизонти для розвитку інтелектуального капіталу.

Розвиток освіти та науки є довгостроковим процесом, але він вкрай важливий для підвищення інтелектуального потенціалу суспільства та його конкурентоспроможності в глобальному світі.

Б. Створення зручної інфраструктури є ключовим аспектом розвитку інтелектуального капіталу в міських середовищах. Така інфраструктура створює сприятливі умови для залучення талантів, розвитку інновацій та створення конкурентоспроможного середовища для бізнесу. Ось деякі аспекти, які варто врахувати:

1. Інформаційна та комунікаційна інфраструктура: забезпечення доступу до високошвидкісного інтернету та інших технологій зв'язку є важливим для створення інноваційного середовища. Швидкий та надійний доступ до інформації дозволяє талантам ефективно працювати та спілкуватися.

2. Транспортна інфраструктура: забезпечення зручності в переміщенні для мешканців міста, включаючи доступність громадського транспорту, інфраструктуру для велосипедистів та пішоходів, а також розвиток електричних та екологічно чистих транспортних систем.

3. Технологічні парки та інноваційні центри: створення спеціальних зон для розвитку інноваційного бізнесу, де компанії можуть співпрацювати, обмінюватися ідеями та використовувати спільні ресурси.

4. Центри спільної роботи та стартап-інкубатори: створення місць, де стартапи та невеликі компанії можуть працювати разом, обмінюватися досвідом та отримувати підтримку від експертів.

5. Науково-технічні парки: розробка спеціалізованих парків, де компанії можуть співпрацювати з університетами та науковими установами для комерціалізації нових технологій та наукових розробок.

6. Коворкінгові простори: створення відкритих просторів для роботи, де професіонали з різних галузей можуть зустрічатися та співпрацювати.

Створення зручної інфраструктури сприяє розвитку інтелектуального капіталу, сприяючи залученню талантів та стимулюючи інноваційну діяльність у місті.

В. Підтримка інноваційного підприємництва грає ключову роль у розвитку інтелектуального капіталу, оскільки сприяє створенню нових ідей, продуктів та послуг, які можуть конкурувати на світовому ринку і приносити значний економічний та соціальний вплив. Ось кілька способів, які можуть бути використані для підтримки інноваційного підприємництва:

1. Фінансова підтримка: надання доступу до фінансування для стартапів та інноваційних підприємств шляхом надання грантів, позик, інвестицій в обмін на частки в компаніях або податкових пільг.

2. Менторство та консультування: забезпечення доступу до досвідчених менторів та консультантів, які можуть допомогти підприємцям розвивати свої ідеї та бізнес-моделі.

3. Акселераційні програми: організація програм, які допомагають стартапам прискорити свій розвиток, надаючи доступ до менторства, навчання та інвестиційного капіталу.

4. Створення інноваційних кластерів: формування спеціалізованих географічних зон, де інноваційні підприємства, університети та дослідницькі установи можуть співпрацювати та обмінюватися ідеями.

5. Забезпечення доступу до ресурсів: створення інфраструктури та ресурсів, таких як лабораторії, технічна база, прототипування та тестування, які допомагають підприємствам розробляти та впроваджувати свої інноваційні продукти.

6. Створення сприятливого правового середовища: розробка законодавства, яке сприяє розвитку інноваційного підприємництва, включаючи спрощення процедур реєстрації бізнесу, захист інтелектуальної власності та зменшення бюрократичних бар'єрів.

Ці заходи можуть допомогти створити сприятливе середовище для інноваційного підприємництва та сприяти розвитку інтелектуального капіталу в місті.

Г. Формування відкритого середовища є важливим аспектом розвитку інтелектуального капіталу, оскільки воно створює умови для обміну ідеями, співпраці та інновацій. Ось кілька способів, які можуть сприяти формуванню відкритого середовища:

1. Стимулювання комунікації та співпраці: організація подій, таких як майстер-класи, семінари, конференції та нетворкінгові заходи, що сприяють обміну ідеями та співпраці між учасниками.

2. Створення спільних просторів: розробка відкритих просторів для роботи, де представники різних галузей можуть зустрічатися, обмінюватися думками та співпрацювати над проектами.

3. Підтримка інформаційного обміну: створення платформ для обміну інформацією та ресурсами, таких як онлайн-форуми, блоги та соціальні медіа, які сприяють вільному обміну ідеями та досвідом.

4. Розвиток культури відкритості та довіри: створення атмосфери, де люди відчуються комфортно ділитися своїми ідеями та думками без страху критики або конкуренції.

5. Залучення різноманітності: створення умов для участі представників різних галузей, культур та досвіду, що сприяє розмаїттю ідей та підходів.

6. Підтримка відкритих даних: забезпечення доступу до відкритих даних та ресурсів, що стимулює інноваційну діяльність та дозволяє використовувати дані для розв'язання реальних проблем.

Формування відкритого середовища сприяє розвитку інтелектуального капіталу, стимулюючи обмін ідеями, співпрацю та інновації, що в свою чергу сприяє сталому розвитку міста та суспільства в цілому.

Д. Розвиток культурного та соціального життя має велике значення для формування інтелектуального капіталу, оскільки він сприяє привабливості міста для талантів, створює умови для творчого розвитку та співпраці. Ось деякі способи, які можуть сприяти цьому процесу:

1. Розвиток мистецької сцени: організація мистецьких виставок, концертів, театральних вистав та інших культурних подій, які стимулюють креативність та самовираження.

2. Формування міських центрів культури: створення центрів, де мешканці міста можуть зустрічатися, обмінюватися думками

та брати участь в культурних та соціальних заходах.

3. Підтримка культурних фестивалів та заходів: сприяння організації культурних фестивалів, які привертають як місцевих мешканців, так і гостей міста, та сприяють розвитку культурної та туристичної сфери.

4. Підтримка спортивного життя: забезпечення доступу до спортивних об'єктів та організація спортивних заходів, які сприяють здоровому способу життя та формуванню соціальних зв'язків.

5. Розвиток освітніх та культурних програм для молоді: створення можливостей для молоді для участі в освітніх та культурних програмах, що сприяє їхньому розвитку та самовираженню.

6. Підтримка міжкультурного діалогу: створення умов для взаєморозуміння та взаємодії між представниками різних культур та національностей, що сприяє толерантності та різноманітності.

Розвиток культурного та соціального життя міста сприяє формуванню відкритого та привабливого середовища для талантів, що в свою чергу сприяє розвитку інтелектуального капіталу та підвищує якість життя мешканців.

Е. Збереження природних ресурсів грає важливу роль у розвитку інтелектуального капіталу, оскільки створює сталі умови для життя та розвитку суспільства в цілому. Ось кілька способів, які можуть сприяти збереженню природних ресурсів:

1. Енергоефективність: сприяння використанню енергоефективних технологій та практик у будівництві, промисловості та побуті, що дозволяє зменшити споживання енергії та зменшити негативний вплив на навколишнє середовище.

2. Використання відновлюваних джерел енергії: стимулювання використання відновлюваних джерел енергії, таких як сонячна та вітрова енергія, що дозволяє зменшити залежність від вугільних та нафтових ресурсів.

3. Оптимізація використання водних ресурсів: раціональне використання води у сільському господарстві, промисловості та побуті, а також впровадження технологій очищення та повторного використання води.

4. Збереження біорізноманіття: охорона та відновлення екосистем та біорізноманіття, що дозволяє зберегти унікальні природні середовища та забезпечити стійкий розвиток.

5. Управління відходами: впровадження ефективних систем управління відходами, переробка та вторинне використання

матеріалів для зменшення негативного впливу на навколишнє середовище.

6. Охорона природних ландшафтів та зелених зон: збереження природних ландшафтів, парків та зелених зон у містах для покращення якості життя та підтримки екологічного балансу.

Збереження природних ресурсів є важливим компонентом сталого розвитку, що сприяє створенню сприятливих умов для життя та розвитку суспільства та сприяє формуванню інтелектуального капіталу.

Є. Залучення громади є ключовим аспектом розвитку інтелектуального капіталу, оскільки активна участь громадян сприяє створенню відкритого та прогресивного середовища для розвитку інновацій та творчості. Ось деякі способи, які можуть бути використані для залучення громади:

1. Консультації та діалог: організація публічних зустрічей, форумів та громадських обговорень для збору думок та пропозицій громадян з питань розвитку міста та сприяння їхньому участі в процесах прийняття рішень.

2. Партнерство з місцевими організаціями: співпраця з неприбутковими організаціями, бізнесом та іншими стейкхолдерами для реалізації спільних проектів та ініціатив.

3. Громадські консультативні комітети: створення громадських комітетів або рад для обговорення та розробки стратегій розвитку міста та залучення громадської думки до прийняття рішень.

4. Громадські ініціативи та проекти: підтримка та сприяння розвитку громадських ініціатив та проектів, які спрямовані на покращення соціального, культурного, економічного та екологічного стану міста.

5. Освіта та навчання: проведення освітніх заходів, тренінгів та курсів для громадян з питань активного громадянства, розвитку навичок участі та лідерства.

6. Використання технологій: залучення громади за допомогою онлайн-платформ, додатків та соціальних мереж для збору даних, обговорення ідей та підтримки спільних ініціатив.

Залучення громади є важливим елементом розвитку інтелектуального капіталу, оскільки сприяє формуванню відкритого та демократичного середовища, в якому громадяни мають можливість брати активну участь у формуванні майбутнього свого міста та суспільства.

Висновки.

1. Інтелектуальний капітал є найважливішим рушієм розумного, сталого, інклюзивного економічного та соціального розвитку.

2. Розвиток інтелектуального капіталу та стратегії розвитку міської території взаємопов'язані та важливі для сталого розвитку будь-якого міста.

3. Нами запропоновано кілька стратегій інтелектуального капіталу в стратегії розвитку міської території, які охоплюють розвиток освіти та науки, створення зручної інфраструктури,

підтримку інноваційного підприємництва, формування відкритого середовища, розвиток культурного та соціального життя, збереження природних ресурсів, залучення громади.

4. Акцентовано увагу на залучення громади у розвитку інтелектуального капіталу, що сприяє формуванню відкритого та демократичного середовища.

Бібліографічний список

1. Hrynkо P. The Digital Transformation of Business in the Context of Development of Innovative Processes in Ukraine. *Business Inform.* 2020. No. 3(506). P. 53–58. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-3-53-58>
2. Romanelli M., Ferrara M., Metallo S. et al. Advancing urban regeneration projects for sustainable development and intellectual capital. *European Conference on Knowledge Management.* 2022. No. 23(2). P. 1002–1009. DOI: <https://doi.org/10.34190/eckm.23.2.543>
3. Vovk V.A., Havrylchenko O.V., Cherkaskyy O.Yu. The Marketing Management of Intellectual Resources of Enterprise. *Business Inform.* 2023. No. 10(549). P. 412–419. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-10-412-419>
4. Porsiurowa I., Klymenko A.B. Identification of Intellectual Capital in the Context of Digitalization of the Economy. *Business Inform.* 2023. No. 12(551). P. 166–173. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-12-166-173>
5. Bontis N. Intellectual Capital: An Exploratory Study That Develops Measures and Models. *Management Decision.* 2000. No. 36(2). DOI: <https://doi.org/10.1108/00251749810204142>
6. Kotkevych N. Normative legal support for the development of territorial urban communities in Ukraine. *Democratic governance.* 2023. No. 31(1). P. 75–85. DOI: <https://doi.org/10.23939/dg2023.01.075>
7. Laiko O., Shlafman N., Ermakova O. Risks of Local Government Reform in Ukraine. *Economics.* 2023. No. 2(66). P. 86–93. DOI: <https://doi.org/10.15276/ETR.02.2023.11>
8. Arias A.M., Jiménez J.M., Binda N.U. Capital intelectual del emprendador: Intellectual capital of the entrepreneur. *LATAM Revista Latinoamericana de Ciencias Sociales y Humanidades.* 2024. No. 5(1). DOI: <https://doi.org/10.56712/latam.v5i1.1797>
9. Wanigasekara W.A.D.K.J., Weligamage S., Karunarathne W.V.A.D. Does Intellectual Capital Matter For Value Creation Of Companies? Evidence From Sri Lanka. 2024. DOI: <https://doi.org/10.4038/jbs.v9i2.87>
10. Maack M.H., Davidsdottir B. Five capital impact assessment: Appraisal framework based on theory of sustainable well-being. *Renewable and Sustainable Energy Reviews.* 2015. No. 50(2). P. 1338–1351. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.rser.2015.04.132>
11. Massenberg J. R., Hansjürgens B., Lienhoop N. Social Values in Economic Environmental Valuation: A Conceptual Framework. *Environmental Values.* 2023. No. 32(5). DOI: <https://doi.org/10.3197/096327123X16702350862728>
12. Nahorniak H.S., Hannouf K.E. Features Of The Challenges And Opportunities Of Formation Of Intellectual Capital Of Domestic Enterprises In The Engineering Sector Ukraine In The Conditions Of Digitalization. *Review Of Transport Economics And Management.* 2023. DOI: <https://doi.org/10.15802/rtem2022/277123>
13. Hariyono A., Narsa I.M. The value of intellectual capital in improving MSMEs' competitiveness, financial performance, and business sustainability. *Cogent Economics & Finance.* 2024. No. 12(1). DOI: <https://doi.org/10.1080/23322039.2024.2325834>
14. Febrianti A., Rahmayanti D. The Influence of Intellectual Capital on Financial Performance: Environmental, Social, Governance (ESG) Moderation (Study of Companies Listed on the Indonesian Stock Exchange). *Formosa Journal of Applied Sciences.* 2023. No. 2(12). P. 3341–3360. DOI: <https://doi.org/10.55927/fjas.v2i12.6948>
15. Mitchell Van der Zahn J.–L.W. Sustainability reporting regime transition and the impact on intellectual capital reporting. *Journal of Applied Accounting Research.* 2022. No. 24(4). DOI: <https://doi.org/10.1108/JAAR-06-2021-0143>
16. Secundo G., Ndou V., Pasquale Del Vecchio, Gianluigi De Pascale. Sustainable development, intellectual capital and technology policies: A structured literature review and future research agenda. *Technological Forecasting and Social Change.* 2020. No. 153. DOI: <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.techfore.2020.119917>

Стаття надійшла до редакції 10.05.2024

Olga Mohylevska

Doctor of Economic Sciences, Professor,
Head of Economics, Entrepreneurship, Management Department,
Kyiv International University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8482-7950>

Serhii Pavlovskiy

Doctor of Medical Sciences, Professor, Director,
Communal Research Institute
«Research Institute of Socio-Economic City Development»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4087-6256>

Serhii Tsiporenko

Doctor of Medical Sciences,
Deputy Director of the Center for Primary Health Care No. 2 of Kyiv
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2459-4005>

DEVELOPMENT OF INTELLECTUAL CAPITAL IN THE URBAN TERRITORY DEVELOPMENT STRATEGYS

Modern challenges – pandemics, climate changes, the Russian-Ukrainian war reinforce the need for a clear identification of the intellectual component of capital as one of the most important components of renewing competitive advantages, ensuring optimal working conditions for the expanded reproduction of the human potential of employees, generating added value and increasing the overall value of the enterprise. Intellectual capital is the most powerful engine of economic production and the most important driver of smart, sustainable, inclusive economic and social development. Intellectual capital can be considered as three categories of intangible assets: human capital, organizational capital (or structural capital) and relationship capital (also social capital or customer capital). Among the main components of intellectual capital, various studies testify to the leading role of information and communication technologies for sustainable development in providing various benefits to society in solving societal problems and sustainability challenges in areas such as health care, energy and transport, promoting the excellence of the scientific base (research infrastructures) and promoting leadership in traditional and high technologies, manufacturing sectors (robotics, photonics, micro- and nanoelectronics). In addition, with the widespread use of technological applications and the advent of the digital era, intellectual capital has a significant impact on economic growth and social development, which is increasingly based on knowledge and innovation. The management and implementation of intellectual capital practices has become a decisive factor for competitiveness, reputation, wealth and sustainability, which focus on citizens, quality of life and contribution to a more sustainable society. Accordingly, academics and practitioners focus on researching the relationships between intellectual capital, sustainability and competitiveness of companies, cities, regions and countries. The development of intellectual capital and urban development strategies are interrelated and important for the sustainable development of any city. We have proposed several strategies for intellectual capital and strategies for the development of the urban area, which cover the development of education and science, the creation of convenient infrastructure, support for innovative entrepreneurship, the formation of an open environment, the development of cultural and social life, the preservation of natural resources, and the involvement of the community. Attention is focused on the involvement of the community in the development of intellectual capital, which contributes to the formation of an open and democratic environment.

Keywords: intellectual capital, urban development strategies, strategic planning, sustainable development of the city.